

Naar der i § 1 indføres skærpede Bestemmelser for at opnaa Godkendelse, som det nu hedder, og Statstilskud, ligesom ogsaa for at beholde samme, skal jeg ikke sige noget derimod. Vi vide jo alle sammen, at der er enkelte Skoler, der har vist, at de ikke have nogen Levekraft, de have saa at sige ingen Elever kunnet samle, men alligevel have de kunnet vedblive at faa et aarligt Statstilskud efter de gældende Regler. Efter det her foreslaaede vil det blive vanskeligere for saadanne Skoler at bestaa, men vi kunne vel ogsaa være enige om, at det var heldigst, om saadanne Skoler faldt bort. Dog synes jeg, at Fordringerne, der stilles til de ny Skoler for at opnaa Godkendelse, maatte kunne lempes lidt. Jeg har ikke noget imod, at der forlanges, at de skulle have mindst 10 Aarselever i 2 Aar, inden de kunne faa Statstilskud; men jeg synes, at det var ikke mere end rimeligt, at uformuende Elever, naar Skolerne første Aar kunde samle 10 Aarselever, d. v. s. 25 Elever til Vinterkursus eller 15 til Vinter- og Sommerkursus, maatte kunne faa Statshjælp, naar de søge at komme ind paa saadanne Skoler.

Naar det endvidere i § 1 bestemmes, at Elever, der nyde Friplads, ikke maa medregnes ved Aarsopgørelsen som Aarselever, vil jeg antage, at med dette Udtryk „nyder Friplads“ kun skal forstaaes dem, der nyde Friplads af Skolen. Man har jo Eksempler paa, at Landboforeninger give Friplads, eller at en enkelt Mand gør det. Jeg vil ikke antage, at det er Meningen, at de Elever, som have saadanne Friplads, ikke maa medregnes. Jeg vilde dog gerne, at den højtærede Minister vil udtale sig om dette Spørgsmaal, for at der ikke skal opstaa Tvivl derom i Fremtiden.

De ny Regler, der i § 2 ere indsatte for Fordelingen af Statstilskuddet til Skolerne, finder jeg ogsaa heldigere end de nugældende. Men naar der som Fordelingsgrundlag for Tilskuddet medregnes Udgifterne til Vedligeholdelse af Lokaler og Renter af Anlægskapital, og der foreslaas, at disse to Udgifter regnes at være 6 pCt. af Skolebygningernes Vurderingssum, vilde jeg ønske, at det blev forandret til at være 6 pCt. af Anlægskapitalen; thi Bygningernes Værdi er en Skønssag, medens Anlægskapitalen er en bestemt Sum, som kan dokumenteres. Det er ogsaa rigtigere som Fordelingsgrundlag at tage Hensyn til, hvad hele Anlægget har kostet, altsaa ogsaa Anskaffelserne af Materiel, Inventar osv., end blot og bart

at tage Hensyn til de opførte Bygninger. Thi det er ikke Bygningernes Kostbarhed, der gør, at en Skole er god som Undervisningssted. Naar der som Fordelingsgrundlag for Statstilskuddet fremdeles bestemmes at benytte det Beløb, som Forstanderen beregner for sin Lærergerning, synes jeg, at det var bedst at sætte en Maksimalgrænse, som dette Beløb ikke maatte overskride, thi hvor stor hans Lønning skal være for at „svare til hans Lærergerning“ er jo en Skønssag, og dette Skøn mener jeg dog der burde være en Begrænsning for.

I § 5 bestemmes det, at Tilskuddet til uformuende skolesøgende Elever deles mellem Højskolerne og Landbrugsskolerne saaledes, at hver af disse Klasser faar det Tilskud, der kan tilkomme den i Forhold til Antallet af de Elever, der søge Skolerne. Det synes jeg er meget rigtigt. Hidtil har det været saa, at ikke ret mange af Fagskolernes Elever have faaet Understøttelse. Det er oplyst, at ikke mere end 4 pCt. af de 180,000 Kr., der ere uddelte til uformuende Elever, ere gaaede til Elever paa Landbrugsskolerne. Efter de ny Bestemmelser blive de to Arter af Skoler lige stillede. Det bestemmes endvidere i § 5, at Fordelingen af Understøttelserne foretages af Skoleraadene efter nærmere Anvisning af Kultusministeren. Jeg vilde derfor gerne anmode den højtærede Minister om i disse Anvisninger at henlede Skoleraadenes Opmærksomhed paa et Forhold, som vistnok endnu ikke har været paaagtet. Naar Midlerne til Understøttelse ikke have kunnet slaa til til alle de uformuende, der søgte, have Skoleraadene hidtil brugt den Fremgangsmaade at give Understøttelse til de ældste af Ansøgerne, medens de yngre stadig bleve skudte ud. Man kan i og for sig ikke sige noget mod denne Fremgangsmaade, men der er dog en Klasse Elever, som denne Regel efter min Mening ikke bør anvendes paa, da det saa vil være næsten umuligt for ret mange af dem at komme paa Skole. Det er vore Havebrugselever. Forholdet er det, at disse Elever saa godt som alle ere Husmænds eller uformuende Folks Børn, som ved Konfirmationsalderen ere satte i Lære, enten hos en Gartner eller hos en Havebruger. Læretiden er i Reglen 3—4 Aar, og naar denne Læretid er overstaaet, er det, de ønske at komme paa Skole for at faa nogen mere Indsigt i og bedre Forstaaelse af deres fremtidige Gerning, inden de modtage en Medhjælperplads. Den Gavn de have af et saadant